

04.11.2019

Asia/8

§ 733

V 27.11.2019, Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite matalan kynnyksen vanhemmuusvalmennuksen lisäämisestä

HEL 2019-006107 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Reetta Vanhanen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan matalan kynnyksen vanhemmuusvalmennuksen tarjoamista kaikille sitä tarvitseville sekä riskiperheiden tunnistamista varhaisessa vaiheessa ja ohjaamista toiminnan pariin.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin perheneuvola on valtakunnallinen edelläkävijä Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusvalmennuksen käyttöönotossa. Tätä lasten käytöshäiriöitä ennaltaehkäisevää menetelmää pyritään käyttämään jatkossakin.

Kaupunkistrategian 2017-2021 yhtenä linjauksena on perustason palvelujen parantaminen. Vuosittain toimialojen käyttösuunnitelmissa on ohjattu ja on jatkossakin mahdollista ohjata resursseja aloitteessa esille nostettuihin perheiden oikea-aikaisen tuen palveluihin.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Vastaus on lautakuntien lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 § 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.09.2019 § 215

HEL 2019-006107 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ja 19 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien vanhemmuusvalmennuksen laajentamista:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä perheille suunnattujen ennaltaehkäisevien palvelujen parantamista, jotta perheiden ongelmat tunnistettaisiin ajoissa ja siten tarjottava tuki olisi oikea-aikaista. Tarvitaan tutkimusnäyttöön perustuvia tukimuotoja palvelujen laadun ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Helsingin perheneuvola on valtakunnallinen edelläkävijä Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusvalmennuksen käyttöönotossa. Helsingin perheneuvolassa on järjestetty ja pyritään jatkossakin järjestämään tätä vastaan näyttöön perustuvaa lasten käytöshäiriöitä ennaltaehkäisevää menetelmää perheneuvolan resurssien sallimissa rajoissa.

Perhekeskuksissa on tarjolla myös muita lasten vanhemmille suunnattuja palveluja, joista perheet saavat tukea vanhemmuuteen ja lasten kasvatukseen. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen sosiaaliohjaajat jalkautuvat matalalla kynnyksellä perheen kotiin ja voivat yhdessä vanhempien kanssa etsiä ratkaisuja arjen pulmatilanteisiin. Perhe voi itse pyytää apua muun muassa Tarvitsen apua -napin kautta. Varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli näiden avun tarpeessa olevien perheiden tunnistamisessa, sillä he tapaavat lasta ja perhettä lähes päivittäin. Heillä on mahdollisuus tehdä yhdessä perheen kanssa perhekeskukseen pyyntö palvelutarpeen arvioimiseksi (sosiaalihuoltolaki 36 §).

Voimaperheet-toimintamalli on kehitetty alle kouluikäisten lasten käytösongelmien tunnistamiseen ja hoitoon. Tavoitteena on vanhemmuuden taitojen vahvistaminen, lapsen käytöshäiriöiden vähentäminen ja sitä kautta nuoruusiän ongelmien ennaltaehkäisy (<http://kasvuntuki.fi/tyomenetelmat/voimaperheet/>). Seulonta toteutetaan neuvolan 4-vuotiskäynnillä. Voimaperheet-palvelun kriteerit täyttyvät 12 prosentilla perheistä, mikä Helsingissä tarkoittaa noin 650 lapsen (perheen) määrää. Menetelmästä on hyviä kokemuksia ja tutkimusnäyttöä. Menetelmä on nettipohjainen ja siten levitettävissä. Kustannusten vuoksi se ei kuitenkaan ole nopeasti käyttöön otettavissa. Palvelun hinta per perhe on 2 000 euroa eli kokonaissumma olisi vuositasolla 1,3 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää selvitettäväksi, voisiko lasten 4-vuotistarkastuksessa vahvistaa vanhemmuusvalmennuksesta hyötyvien perheiden tunnistamista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yhtenä linjauksena on perustason palvelujen parantaminen. Riskiperheiden tunnistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mahdollistaa oikea-aikaisen tuen. Vanhemman mahdollisuus vaikuttaa saamaansa tukimuotoon vahvistaa osallisuutta ja tuen vaikuttavuutta. Vahvaan tutkimusnäyttöön perustuvat vanhemmuuden tukimuodot lisäävät myös palvelun vaikuttavuutta."

Käsittely

10.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke: "Lautakunnan mielestä tätä vanhemmuusvalmennusta voisi pie-

nimuotoisesti kokeilla, koska toiminnan hyödyllisyydestä on kuitenkin vankkaa näyttöä."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 2:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausuntoehdotukseen seuraava virke: "Lautakunta esittää selvitettäväksi, voisiko lasten 4-vuotistarkastuksessa vahvistaa vanhemmuusvalmennuksesta hyötyvien perheiden tunnistamista."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 5

Katju Aro, Sandra Hagman, Kati Juva, Laura Nordström, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Alexi Niskanen

Poissa: 0

Jäsen Kati Juvan vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 7 - 5 (tyhjää 1).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Katju Aro)

Jaa-äännet: 3

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula

Ei-äännet: 9

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Kati Juva, Alexi Niskanen, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

04.11.2019

Asia/8

Tyhjä: 1
Leo Bergman

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 9 - 3 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, Perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

Leena Lehikoinen, Perheneuvolan päällikkö, puhelin: 310 58241
leena.lehikoinen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.08.2019 § 249

HEL 2019-006107 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingissä on vanhemmille edelleen riittävästi erilaisia yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa järjestettäviä ennaltaehkäiseviä vanhemmuutta tukevia perustason palveluja. Olennaista on henkilökunnan tieto ja taito ohjata perheet yhdessä sosiaali- ja terveystoimijoiden kanssa tarvitsemansa palvelun piiriin. Jo käytössä olevia toimintamalleja tulee kehittää ja selvittää mm. muissa kunnissa käytössä olevien menetelmien sopivuutta Helsinkiin.

Ihmeelliset vuodet -ohjelma on ryhmäpohjainen ohjausmenetelmä 3–12-vuotiaiden käytöshäiriöisten lasten vanhemmille ja lasten kanssa työskenteleville ammattilaisille. Ihmeelliset vuodet -ryhmätoiminta on juurrutettu Helsingin perheneuvolapalveluihin. Vuosina 2010-2012 Ihmeelliset vuodet ryhmänhallinta -menetelmää vietin ala-asteen ja esiopetuksen opettajille. Koulutus oli suunnattu varhaiskasvatuksen henkilöstölle, opettajille ja lasten kanssa työskenteleville, jotka haluavat parantaa lasten sosiaalisia taitoja sekä käyttää työssään positiivisia ryh-

mänhallintamenetelmiä. Koulujen oppilashuollon työntekijät osallistuivat myös vanhempien ryhmäohjaajakoulutukseen.

Perusopetuksessa tehdään yhteistyötä Helvary ry:n (helsinkiläiset vanhempainyhdistykset) kanssa. Yksittäisten oppilaiden vanhempia tavaan vuosittain vanhempainvartin kautta. Vanhempainiltoja on muutettu aiempaa toiminnallisemmaksi ja osallistavemmiksi. Vanhemmuuden tukeminen kuuluu perheneuvolan ydintehtäviin, ja perusopetus tekee heidän kanssaan kiinteää yhteistyötä tuen tarpeen selvittämiseksi ja kohdentamiseksi.

Hyve4-mallissa on ennaltaehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen tähtäävää vanhemmuusvalmennusta. Varhaiskasvatuksessa olevan neljävuotiaan lapsen laaja terveystarkastus tehdään yhteistyönä perheen, varhaiskasvatuksen ja neuvolan kesken. Hyve-malli koostuu varhaiskasvatuksessa käytävästä neljävuotiaan lapsen varhaiskasvatuskeskustelusta, lapsen vastauksista sekä neuvolan laajasta terveystarkastuksesta, joka sisältää neuvolaterveydenhoitajan sekä neuvolalääkärin tarkastuksen. Vanhempia pyydetään valmistautumaan tilaisuuteen, keskustelurungon ja tiedonsiirtolomakkeen avulla sekä kysymään lapselle tarkoitettuja kysymykset ennen keskustelua. Laajassa terveystarkastuksessa tarkastellaan koko perheen hyvinvointia ja terveyttä. Perheen tapaamisessa käytetään keskustelurunkoa, joka on saatavilla usealla eri kielellä.

Helsingissä kehitetään lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotoja osana Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahanketta Mukana-ohjelmaa. Toimenpiteissä vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Tavoitteena on, että lapsiperheet tietävät mitä tukea, ohjausta, neuvontaa ja toimintaa he voivat saada ja että varhaiskasvatuksen henkilökunta osaa palveluohjata perheitä ja tukea heitä moniammatillisesti heti tarpeen herättyä. Perheiden näkökulmasta toimintamallin hyötynä on varhainen puuttuminen, jonka seurauksena heille löydetään tarkoituksenmukaiset palvelupolut oikea-aikaisesti. Koillis-Helsingissä suoritettavassa pilotissa luotavat 1–10-vuotiaiden lasten perheiden toimintamallit integroidaan myös alkuopetuksen perheille ja oppilashuollon palveluihin.

Leikkipuistojen lapsiperheiden toiminnan ja vauvaperhetoiminnan yhteistyötä tiivistetään neuvolatoiminnan kanssa. Tavoite on kirjattu Mukana-ohjelmaan (toimenpide 18) jossa mm. kehitetään vauvatoiminnan sisältöä asiakaslähtöisemmäksi ja vanhempia paremmin palvelevaksi.

04.11.2019

Asia/8

Vaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yhtenä linjauksena on perustason palvelujen parantaminen. Palveluihin pääsy on tärkeä osa perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä. Matalan kynnyksen palveluilla pyritään saavuttamaan niitä lapsia ja vanhempia, jotka tarvitsevat enemmän tukea. Perheiden kynnystä käyttää ennaltaehkäiseviä palveluita pyritään madaltamaan syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Pasi Brandt, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi